

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

**«ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»**

*(для студентів 4 курсу заочної форми навчання
спеціальності 051 – Економіка)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2020**

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства» (для студентів 4 курсу заочної форм навчання спеціальності 051 – Економіка) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. О. І. Славута. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 21 с.

Укладач ст. викл. О. І. Славута

Рецензент

В. О. Костюк, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою економіки, протокол засідання № 3 від 05.07.2019.

ЗМІСТ

Загальні рекомендації.....	4
Практичне завдання № 1 Інформаційна схема міського господарства.....	6
Практичне завдання № 2 Розрахунок показників виробничої програми	11
Практичне завдання № 3 Розрахунок фінансових показників комунального підприємства.....	15
Список рекомендованих джерел.....	20

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Контрольна робота з дисципліни «Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства» призначена для студентів спеціальності 051 – Економіка. Мета роботи – зміцнити теоретичні знання й розвинути практичні навички вирішення економічних питань підприємств міського господарства.

Навчальною програмою передбачено вивчення таких тем:

1. Місто як соціально-економічна система
2. Міське господарство у структурі суспільного виробництва
3. Галузеві особливості організації діяльності підприємств міського господарства
4. Виробнича програма підприємств житлово-комунального господарства
5. Собівартість продукції (послуг)
6. Тарифна політика в житлово-комунальному господарстві
7. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності комунальних підприємства
8. Основні фонди підприємств міського господарства
9. Оборотні кошти підприємств міського господарства
10. Виробництво і якість продукції підприємств міського господарства

Контрольна робота складається з трьох завдань за окремими темами. Варіанти завдань визначають за вказівками, наведеними в кожному завданні. Перед виконанням контрольної роботи слід вивчити теоретичний матеріал за лекціями і рекомендованою літературою. При виконанні роботи студенти можуть отримати консультацію у викладача.

Контрольну роботу виконують в учнівському зошиті (з наданням інформації щодо назви навчального закладу, кафедри, дисципліни, прізвища і учнівського шифру студента) і здають на перевірку протягом першого тижня навчального семестру.

Критерії оцінювання. Контрольна робота вважається зарахованою і студент допускається до складання іспиту, якщо

- розрахунки здійснено за даними індивідуального варіанта студента і оформлено відповідно до встановлених вимог;
- результати виконання завдань є правильними, або містять несуттєві помилки, що не впливають на результативність виконання завдання в цілому;

– студент може навести докладну інформацію про здійснені розрахунки;

– відповіді на теоретичні питання з теми, за якою виконується завдання, є вичерпними або містять незначні неточності, які за допомогою викладача швидко студентом виправляються.

Контрольна робота вважається не зарахованою і студент не допускається до складання іспиту, якщо при виконанні й захисті контрольної роботи порушено будь-який критерій оцінювання.

Практичне завдання № 1

Інформаційна схема міського господарства

Завдання:

1. Скласти інформаційну схему міського господарства (загальний вид представлено на рис. 1);
2. Встановити підпорядкованість зазначених харківських підприємств (табл. 1).

Теоретичні відомості до виконання:

Для виконання завдання слід вивчити тему «Міське господарство в структурі суспільного виробництва».

Міське господарство – комплекс підприємств, розташованих на території міста, діяльність яких спрямована на задоволення матеріально-побутових і культурних потреб населення. Знання галузевих особливостей необхідно для ефективного вирішення проблем господарсько-економічної діяльності міського господарства і окремих підприємств.

Житлово-комунальне господарство (далі – ЖКГ), найбільша частка міського господарства, включає до свого складу житловий фонд, комунальні підприємства та споруди зовнішнього благоустрою і є значною складовою частиною ринку послуг.

До основних особливостей ринку послуг можна віднести:

– залежність від місцевих умов. Найбільший вплив на організацію діяльності житлово-комунальних підприємств здійснює такий містотвірний фактор, як чисельність населення. За наявності великої чисельності населення система житлово-комунальних підприємств є більш розгалуженою, надає значну кількість видів послуг окремими (а не одним, як це буває у невеликих містечках) підприємствами. Місцеві кліматичні, геологічні та інші умови також впливають на склад і структуру комунальних послуг даного регіону;

– комплексний характер розвитку. Розвиток окремих комунальних підприємств неможливий без урахування існуючих можливостей і розвитку інших, пов'язаних з ним галузей. Так, розвиток транспортної системи пов'язаний з ефективним функціонуванням міського благоустрою, який є необхідною умовою роботи транспорту – шляхове господарство, і безпеки руху – зовнішнє освітлення;

– локальний характер. Відчуваючи вплив територіальних умов, ринок комунальних послуг має чітку просторову обмеженість, в межах якої формуються відмінні від інших, але схожі між собою соціо-економічні характеристики. Ринок локалізований в межах територіальних утворень, хоча масштаби останніх можуть бути різними.

Згідно з діючим законодавством, житлово-комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилих приміщеннях,

будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил. Зважаючи на багатогалузевість житлово-комунальної сфери, видами діяльності підприємств ЖКГ є не тільки власне надання послуг, а й виконання робіт з будівництва, ремонту, експлуатації, основними з яких є:

- комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством;

- централізоване холодне (гаряче) водопостачання – подача холодної (гарячої) води споживачам спеціальними мережами;

- водовідведення – послуга, що передбачає відведення стічних вод з кожної квартири (приватного будинку) за допомогою санітарно-технічних приладів та каналізаційної мережі;

- тепlopостачання (центральне опалення) – послуга, що передбачає подачу теплової енергії до кожної квартири (приватного будинку) для забезпечення опалення приміщень;

- утримання будинків і прибудинкових територій – господарська діяльність, спрямована на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи щодо забезпечення експлуатації та/або ремонту жилих та нежилых приміщень, будинків і споруд, комплексів будинків і споруд, а також утримання прилеглої до них (прибудинкової) території відповідно до вимог нормативів, норм, стандартів, порядків і правил згідно із законодавством;

- утримання міських шляхів – господарська діяльність з догляду за шляховими спорудами з метою підтримання їх в робочому стані, збільшення дієздатності, подовження терміну служби;

- утримання об'єктів зеленого господарства – господарська діяльність, що здійснюється з метою утримання та розвитку зелених зон загального користування;

- утримання об'єктів зовнішнього освітлення – господарська діяльність, спрямована на утримання і ремонт об'єктів зовнішнього освітлення з метою забезпечення необхідного освітлення вулиць і районів міста.

Варто виділити в житлово-комунальному господарстві підприємства матеріальної сфери виробництва, діяльність яких є продуктивною незалежно від форми її втілення (матеріальна продукція або послуга) і результатом якої є заново створена вартість (водо-, газо-, електро-, теплозабезпечення тощо). Оскільки діяльність таких підприємств передбачає поєднання двох видів діяльності: виробництво продукції (питної або гарячої води, газу, електроенергії, теплоенергії) і її постачання, то можна говорити про виробництво на таких підприємствах *комунальної продукції*, яка на відміну від товарної характеризується миттєвим інтервалом часу між процесом виробництва і споживання, необхідністю

виробничої діяльності поза моментом споживання, обмеженими можливостями щодо накопичення і зберігання готової продукції.

До нематеріальної сфери виробництва доцільно віднести підприємства, які надають послуги безпосередньо населенню. Вони не є ланкою єдиного суспільного процесу виробництва і споживаються населенням в момент їх придбання(послуги перукарень, транспорту, парків, готелів тощо). Відмінною рисою особливостями надання послуг, що не мають фізичної форми втілення, є співпадіння процесу виробництва і споживання послуги у часі і просторі. Таке явище призводить до таких характерних особливостей:

– неможливість накопичення, зберігання і транспортування послуг, що збільшує ступінь підприємницького ризику і вимагає більш точного врахування фактора часу і сезонності, годин «пікових» навантажень протягом доби;

– ускладнений вибір споживача, який може оцінити корисність послуги тільки після її споживання і заздалегідь може оцінити її тільки приблизно;

– нерозривний зв'язок послуги і виробника. У процесі її надання завжди здійснюється особистий контакт виробника і споживача. Це ставить залежним результат діяльності підприємства не тільки від професійних навичок і знань персоналу, але й від їх комунікативних здібностей;

– участь споживача у виробничому процесі і можливість впливати на нього. Це вимагає від виробника готовності оперативного реагування на непередбачувані обставини, а споживачу дозволяє отримати послугу необхідної для нього якості;

– труднощі у визначенні якісних показників. Послуга існує у вигляді живої людської праці і неможливо гарантувати постійність її якості. З метою зменшення впливу цього фактора підприємства сфери послуг вирішують питання підвищення кваліфікації працівників, впровадження новітніх технологій, визначення матеріальних факторів, що впливають на якість послуги.

Вибір варіанта виконання завдання здійснюється за останнім номером залікової книжки:

Останній номер залікової книжки	Номери підприємств для складання інформаційної схеми
1	1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 37, 41
2	2, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 36, 39, 42
3	3, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35, 38, 40
4	1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 43–48
5	4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40, 44, 48, 49, 50
6	1–5, 24–29, 43–45
7	6–10, 15–19, 34–37
8	11–13, 20–23, 30–33, 48–50
9	8, 14, 19, 26, 29, 32, 34, 38–42, 46, 47
0	1–14

Таблиця 1 – Види підприємств м. Харкова

Види підприємств	Види підприємств
1. Міський центр здоров'я	26. ПП Магазин «1000 дрібниць»
2. КП «Жилкомсервіс»	27. ПрАТ «ТЕЦ-3»
3. ПБАТ «Харківміськгаз»	28. КП «Харківський метрополітен»
4. Колективне підприємство «Харківський комбінат благоустрою»	29. Комунальне спеціалізоване підприємство «Харківміськліфт»
5. Українська гімназія № 13	30. КО «Харківський зоопарк»
6. КП «Міський інформаційний центр» житлового господарства	31. КП «Шляхрембуд»
7. КП «Харківські теплові мережі»	32. КП «Харківводоканал»
8. Комунальне шляхово-експлуатаційне підприємство «Шляховик»	33. Харківський державний академічний драматичний театр ім. Шевченка
9. КП «Електромережі зовнішнього освітлення «Міськвітло»	34. АКП «Міжнародний аеропорт «Харків»
10. КП «Комплекс з вивозу побутових відходів»	35. КП «Центральний парк культури та відпочинку ім. Горького»
11. Кіно-концертний зал «Україна»	36. КП «Аптека № 271»
12. Міжгалузева регіональна корпорація «Теплоенергія»	37. Харківський національний університет міського господарства
13. Пологовий будинок № 5	38. ПрАТ «Харківенергозбут»
14. КП громадського харчування «Юність-92»	39. КП «Салтівське трамвайне депо»
15. Дитячий садок «Мальвіна»	40. КП «Харківський палац спорту»
16. Комунальне підприємство Харківської обласної ради «Регіональний центр природних ресурсів та екології»	41. Державний виробничий комплекс «Спеціалізований завод з термічної переробки твердих побутових відходів»
17. СКП «Харківзеленбуд»	42. КП «Харківводоканал»
18. КП «Автобаза швидкої медичної допомоги»	43. КП «Зеленого господарства № 1» Холодногорського району
19. КП «Комплекс з вивозу побутових відходів»	44. Обласний спортивний комплекс «Металіст»
20. Регіональна газова компанія «Харківгаз»	45. ПП «Арт-кафе «Агата»
21. Комунальна шляхова дільниця Шевченківського району	46. КП «Харківська обласна філармонія»
22. ДП «Тракторний завод»	47. ПП «Салон краси «Діана»
23. ПП «Магазин сантехніки»	48. ПП «Перукарня «Попелюшка»
24. ПрАТ «Харківліфт -3»	49. НВП ТОВ «Харківенергоремонт»
25. ТОВ «Радіо-таксі «Ваше таксі»	50. ПП автобусних перевезень «Джерела»
Примітка: У таблиці використані такі скорочення: ПП – приватне підприємство; ДП – державне підприємство; АК – акціонерна компанія; ДКП – державне комунальне підприємство; ПБАТ (ПрАТ) – публічне (приватне) акціонерне товариство; ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю; НВП – науково-виробниче підприємство.	

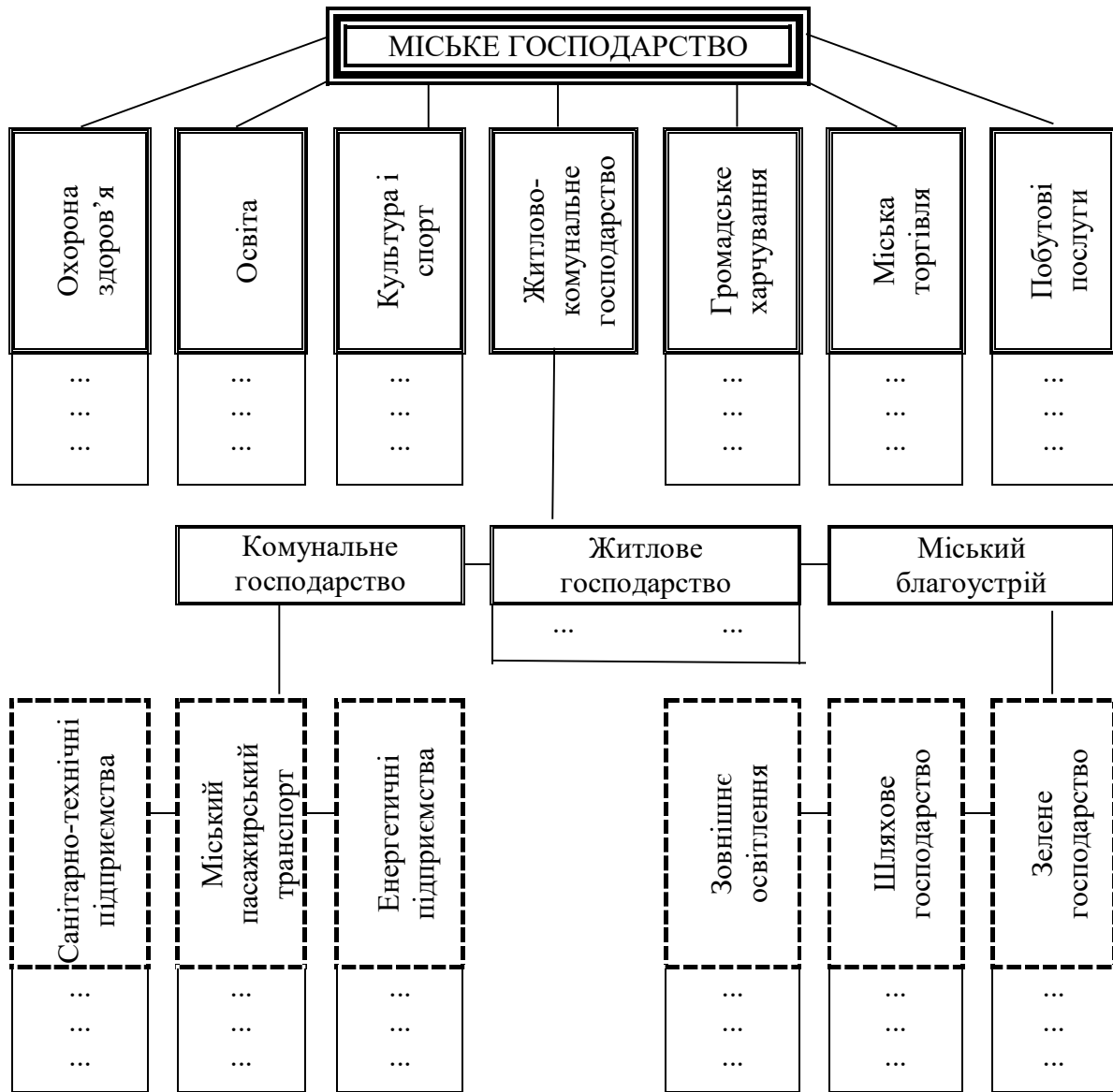

Рисунок 1 – Інформаційна схема міського господарства

Практичне завдання № 2

Розрахунок показників виробничої програми

Завдання:

1. Визначити показники виробничої програми підприємства теплопостачання за даними, наведеними в таблиці 2.
2. Визначити показники виробничої програми готельного підприємства (табл. 3).
3. Визначити величину і одиниці виміру показників виробничої програми підприємства міського транспорту (табл. 4).

Теоретичні відомості до виконання:

Виробнича програма – це характеристика кількості і якості продукції підприємства за номенклатурою і асортиментом.

Для постійного та повного задоволення потреб ринку планування та облік товарів здійснюються в натуральних та вартісних (грошових) вимірниках.

Серед натуральних вимірників розрізняють фізичні, умовно-натуральні, нормативно-трудова. Вартісні вимірники характеризують продукцію на різних етапах виробничого процесу і, відповідно, складають товарну, валову, реалізовану та чисту продукцію.

Товарна продукція – це загальна вартість усіх видів готової продукції, напівфабрикатів, робіт і послуг виробничого характеру, призначених для реалізації різним споживачам.

Валова продукція – це вартість товарної продукції, скоригована на величину зміни залишків незавершеного виробництва.

Чиста продукція – це вартість товарної продукції, з якої виключено матеріальні витрати і сума амортизаційних відрахувань.

Реалізована продукція – це вартість товарної продукції з урахуванням залишків готової продукції на початок і кінець розрахункового періоду.

Враховуючи поетапність виготовлення комунальної продукції на підприємствах не обмежуються визначенням тільки цих показників, а використовують низку показників виробничої програми. Це дозволяє підприємству виявити фактори, що найбільше впливають на кінцевий кількісний результат, і виявити резерви підвищення ефективності використання своїх виробничих можливостей.

Кожна галузь міського господарства має свій перелік показників виробничої програми (див. рис. 2, 3, 4). Крім того, виробнича програма обчислюється на рік, по кварталах (з відображенням сезонної нерівномірності споживання послуг) та на короткі періоди часу – місяць, декада, для окремих виробничих підрозділів.

Рисунок 2 – Показники виробничої програми підприємств, які виготовляють комунальну продукцію

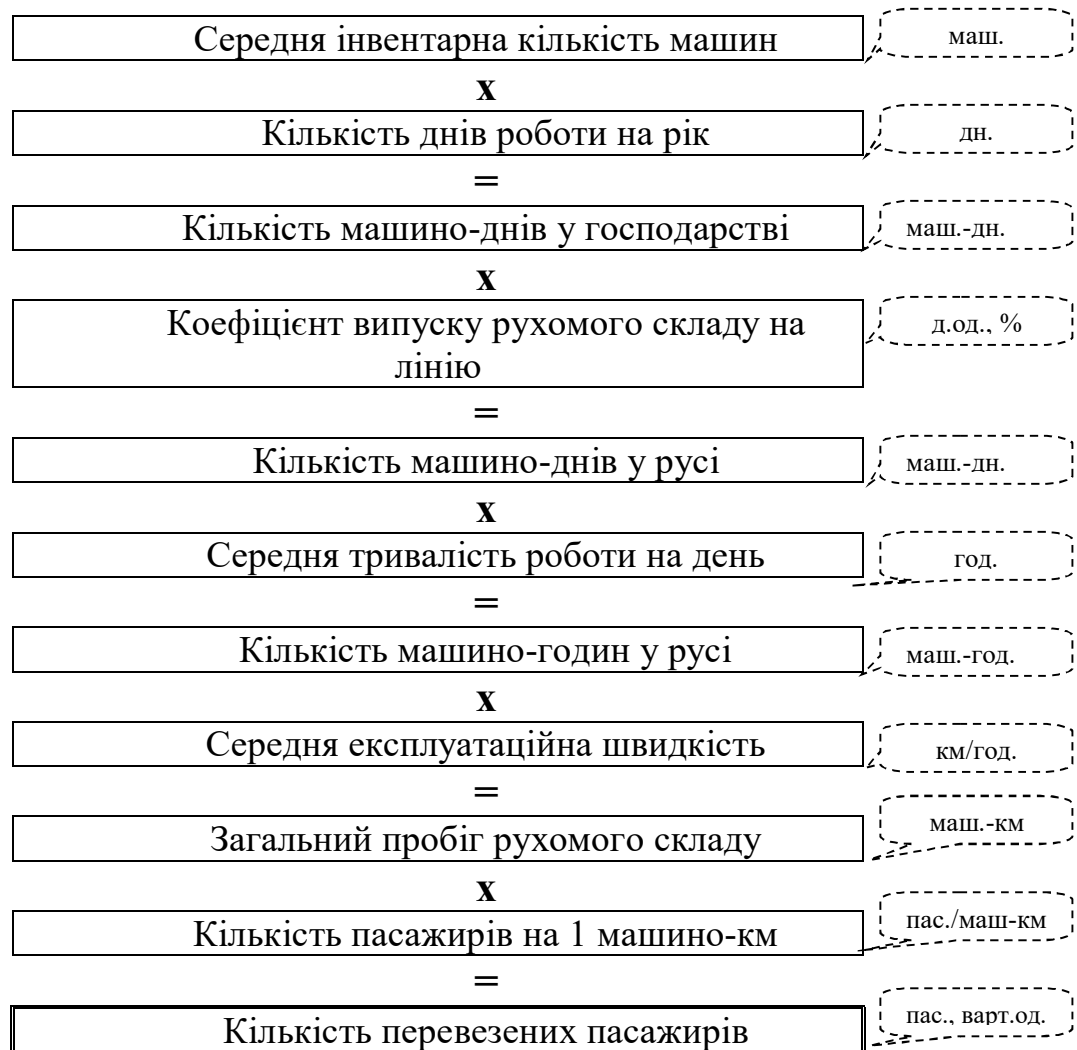

Рисунок 3 – Показники виробничої програми пасажирського транспорту

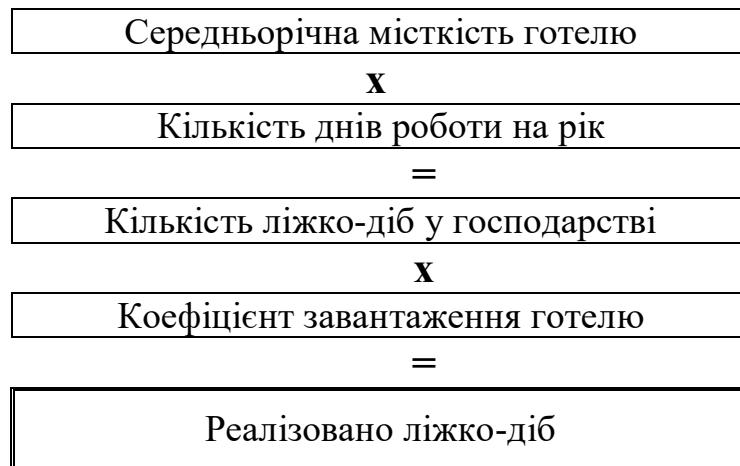

Рисунок 4 – Показники виробничої програми готельних підприємств

Таблиця 2 – Показники виробничої програми підприємств теплопостачання

Показники	Облтеплоенерго	Теплозбут
1. Вироблено теплоенергії, тис.Гкал	5 000***	768,8
2. Витрати тепла на власні потреби:		
– тис. Гкал	88	?
– %	?	3,00**
3. Подано тепла в мережу, тис. Гкал	?	?
4. Втрати тепла в мережі:		
– тис. Гкал	900**	?
– %	?	16,2
5. Реалізовано теплоенергії – всього, тис. Гкал	?	?
у тому числі: – населення	3215,4	400**
– бюджетні установи	235,1	?
– інші споживачі	?	43,4

Таблиця 3 – Показники виробничої програми готельного підприємства

Показники	Од. виміру	2020р.
1. Одноразова місткість готелю	?	400**
2. Кількість днів роботи на рік	?	?
3. Кількість ліжко-діб у господарстві	?	?
4. Кількість ліжко-діб у ремонті	?	7 000***
5. Кількість ліжко-діб в експлуатації	?	?
6. Реалізовано ліжко-діб	?	83 826
7. Коефіцієнт завантаження готелю	?	?
8. Середній тариф 1 реалізованої ліжко-добы	?	900**
9. Доходи від реалізації ліжко-діб	?	?

Таблиця 4 – Показники виробничої програми окремих депо підприємства міського електричного транспорту

Показники	Трамвай		Тролейбус	
	Од. виміру	Величина	Од. виміру	Величина
1. Середньоінвентарна кількість рухомого складу	?	130*	?	100**
2. Кількість днів роботи на рік	?	?	?	?
3. Кількість машино-днів у господарстві	?	?	?	?
4. Коефіцієнт випуску рухомого складу на лінію	?	75,0*	?	60*
5. Кількість машино-днів у русі	?	?	?	?
6. Середньодобова робота на лінії	?	10,0*	?	12,3
7. Кількість машино-годин у русі	?	?	?	?
8. Середня експлуатаційна швидкість	?	14,0	?	15,0*
9. Загальний пробіг рухомого складу	?	?	?	?
10. Кількість перевезених пасажирів	тис. чол.	31 000***	тис. чол.	40 300**
– у тому числі платних	?	14 209,6	?	16 741
11. Середній тариф поїздки 1 платного пасажира	?	4,00*	?	5,00**
12. Доход	?	?	?	?

Примітка: При виконання завдань варіанти похідних даних визначають за останніми цифрами залікової книжки: * – слід замінити останній нуль на останню цифру залікової книжки; ** – слід замінити останні два нулі на останні дві цифри залікової книжки; *** – слід замінити останні три нулі на останні три цифри залікової книжки.

Практичне завдання № 3

Розрахунок фінансових показників комунального підприємства

Завдання:

1. Визначити величину матеріальних витрат (табл. 6). Характеристика водопостачання наведена в таблиці 5.

2. Визначити річну суму амортизаційних відрахувань основних засобів підприємства(табл. 7).

3. Визначити необхідну чисельність виробничих робітників та інших категорій персоналу; річний фонд оплати праці (табл. 8, 9, 10).

4. Визначити загальну величину витрат за економічними елементами і їх структуру (табл. 11).

5. Визначити собівартість відведення 1 м³ води, доходи від реалізації і фінансовий результат(табл. 12).

Теоретичні відомості до виконання:

На підприємстві передбачається використання таких допоміжних матеріалів:

- хімічні реагенти для очистки всієї піднятої води;
- електроенергія, що використовується для підйому води з джерела водопостачання і подачі води в мережу;
- матеріали для ремонту водопровідної мережі.

Таблиця 5 – Характеристика водопостачання населеного пункту

Показники	Величина
Піднято води, тис. м ³	12 000***
Подано води в мережу, тис. м ³	11 300**
Реалізовано води споживачам, тис. м ³	7345
– у тому числі населенню	5 200
Довжина водопровідної мережі, км	670*

Примітка: При виконання завдань варіанти похідних даних визначаються за останніми цифрами залікової книжки: * – слід замінити останній нуль на останню цифру залікової книжки; ** – слід замінити останні два нулі на останні дві цифри залікової книжки; *** – слід замінити останні три нулі на останні три цифри залікової книжки.

Величину матеріальних витрат визначають на підставі об'єму води (піднятої або поданої в мережу), норм витрат матеріальних ресурсів у розрахунку на 1 тис. м³ і вартості одиниці матеріалів.

Таким чином, величина витрат за кожним видом буде визначатись за формулою:

$$\text{Витрати} = \text{ПВ} * \text{РВ} * \text{В},$$

де ПВ – питомі витрати матеріальних ресурсів;

РВ – розрахункова величина;

В – вартість одиниці матеріальних ресурсів.

Результати обчислень округляють до 0,1 тис. грн і заносять у розрахункову таблицю 6.

Таблиця 6 – Характеристика витрат матеріалів

Види матеріалів	Од. виміру	Питомі витрати на 1 тис. м ³ – ПВ	Розрахункова величина - РВ	Вартість одиниці матеріалів, грн – В	Сума витрат, тис. грн
1. Хімічні реагенти:	кг				
– хлор		5	?	152,30	?
– флокулянт		10*	?	77,90	?
2. Електроенергія для :	кВт-год.				
– підйому води		600*	?	1,78	?
– подачі води в мережу		500**	?	1,78	?
3. Матеріали для ремонту і утримання мережі	грн	на 1 км мережі	?	575,5	?
Разом	–	–	–	–	?

Величина амортизаційних відрахувань залежить від середньорічної вартості основних засобів – ОЗ і норми амортизаційних відрахувань – На, що залежить від обраного методу нарахування амортизації:

$$\text{Амортизаційні відрахування} = \text{ОЗ} * \text{На}/100 \%$$

У контрольній роботі передбачається використання лінійного методу, результати застосування якого заносять у розрахункову таблицю 7.

Таблиця 7 – Характеристика основних засобів підприємства

Групи і види основних засобів	Середньорічна вартість, тис. грн – ОЗ	Річна норма амортизації, % – На	Річна сума амортизації, тис. грн
1	2	3	4
1. Будівлі:			
Будівля станції підйому	2 460,6	1,8	?
Будівля станції подачі в мережу	3 500*,8	1,8	?
Адміністративна будівля	1 310,9	2,3	?
2. Споруди:			
Мулові площадки і поля фільтрації	9 560,8	20,1	?
Біофільтри	8 220,8	4,9	?

Продовження таблиці 7

1	2	3	4
3. Передавальні пристрої:			
Водопровідні мережі	11 930,6	3,3	?
4. Машини та обладнання:			
Водопровідні насоси	2 670,2	7,8	?
Бактерицидне обладнання	2 360,0	10*,0	?
5. Транспортні засоби:			
Аварійні автомобілі	620,2	2,4	?
Службові автомобілі і автобуси	380,0	2,6	?
6. Засоби зв'язку і комунікацій	250,2	20*,0	?
7. Інші основні засоби:			
Виробничий інвентар	940,0	8,0	?
Господарський інвентар	1 140,0	6,0	?
Меблі	1 260,0*	7,5	?
Разом	?	-	?

Для визначення витрати на оплату праці слід встановити чисельність робітників. Чисельність виробничого персоналу визначають на підставі норм чисельності на одиницю виконуваних обсягів робіт – Нч і розрахункової величини, що відбиває фактичний обсяг робіт (табл. 8). Результати обчислень заносять у розрахункову таблицю 8.

Таблиця 8 – Розрахунок чисельності виробничого персоналу

Види робітників	Величина норми, чол. – Нч	Розрахункова величина – РВ	Чисельність, чол.
Робітники станції підйому	0,019	1 000 м ³ питної води	?
Робітники станції подачі в мережу	0,023	1 000 м ³ питної води	?
Робітники з утримання і ремонту мережі	0,034	1 км мережі	?
Майстер цеха	1,0	20 виробничих робітників цеха	?
Цехові ремонтні робітники	1,0	10 виробничих робітників цеха	?

При визначенні чисельності майстрів і ремонтних робітників виходять з таких норм чисельності: 1 майстер на 20 виробничих робітників(але не менше 1 майстра); 1 ремонтний робітник на 10 виробничих робітників(але не менше 1 ремонтного робітника).

Обчислення здійснюють за кожним виробничим підрозділом і заносять до розрахункової таблиці 9.

Таблиця 9 – Розрахунок чисельності майстрів і ремонтників

Виробничий підрозділ	Чисельність виробничих робітників	Чисельність майстрів, чол.	Чисельність ремонтних робочих, чол.
Станція підйому води	?	?	?
Станція подачі води в мережу	?	?	?
Підрозділ утримання і ремонту мережі	?	?	?

Для визначення загальної кількості персоналу підприємства і витрат на оплату праці заповнюють таблицю 10. Річний фонд оплати праці визначається як добуток кількості штатних одиниць – Ч і середньомісячної заробітної плати – ЗП:

$$\text{Річний фонд оплати праці} = \text{Ч} * \text{ЗП} * 12$$

Таблиця 10 – Розрахунок фонду оплати праці

Посади і категорії робітників	Кількість штатних одиниць – Ч	Середньомісячна заробітна плата, грн – ЗП	Річний фонд оплати праці, тис. грн
Директор	1	12 500**	?
Заст. директора	1	10 200	?
Головний інженер	1	7950	?
Головні спеціалісти	2	6 800**	?
Спеціалісти	5	6 600	?
Службовці	3	6 550	?
Начальники цехів	3	6 750	?
Заст. начальника цеха	3	6 700*	?
Майстри	?	6 585	?
Цехові ремонтні робітники	?	5 500	?
Виробничі робітники:			
– станції підйому води	?	5 800*	?
– станції подачі води	?	5 750	?
– підрозділу утримання і ремонту мережі	?	5 650	?
Разом	?	–	?

Величина витрат на соціальні заходи визначається законодавчою базою України і передбачає відшкодування єдиного соціального

внеску(ЄСВ), розмір якого за умовами контрольної роботи складає 22,0* відсотків від річного фонду оплати праці – ФОП:

$$\text{Відрахування на соціальні заходи} = \text{ФОП} * \text{ЄСВ}/100\%$$

Величина інших витрат за умовами контрольної роботи складає 10 % від величини матеріальних витрат.

Результатом виконання цього практичного завдання є визначення загальної величини витрат підприємства(табл. 11) і їх структури. На підставі отриманих величин слід зробити висновки щодо особливостей структури витрат підприємства з огляду на специфіку його діяльності.

Таблиця 11 – Склад і структура операційних витрат за економічними елементами

Елементи витрат	Величина, тис. грн	Структура, %
1. Матеріальні витрати	?	?
2. Оплата праці	?	?
3. Відрахування на соц. заходи	?	?
4. Амортизація	?	?
5. Інші витрати	?	?
Разом	?	?

Крім того, слід визначити собівартість реалізації 1 м³ питної води. Для цього загальну суму витрат підприємства поділяють на обсяг реалізації води споживачам.

Таблиця 12 – Розрахунок фінансових показників

Показники	Величина
1. Обсяг реалізації води населенню, тис. м ³	?
2. Тариф реалізації води для населення, грн/1 м ³	21,00**
3. Доход від реалізації води населенню, тис. грн	?
4. Обсяг реалізації води підприємствам, тис. м ³	?
5. Тариф реалізації води підприємствам, грн/1 м ³	21,00**
6. Доход від реалізації води підприємствам, тис. грн.	?
7. Валовий дохід підприємства, тис. грн.	?
8. Операційні витрати підприємства, тис. грн.	?
9. Фінансовий результат, тис. грн.	?

Результатом фінансово-економічної діяльності підприємства є фінансовий результат, який може бути як позитивним – прибуток, так і негативним – збиток. Здійснивши обчислення у таблиці 12 необхідно зробити висновок щодо ефективності діяльності підприємства водопостачання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України [Текст] : кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [офіц. текст : за станом на 2 жовтня 2011 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 2003, № 18, № 19–20, № 21–22.
2. Про електроенергетику [Текст]: закон України від 16 жовтня 1997 р. № 575/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 1.
3. Про житлово-комунальні послуги [Текст] : закон України від 24 червня 2004 р. № 1875-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 47.
4. Про місцеве самоврядування в Україні [Текст]: закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24.
5. Про міський електричний транспорт [Текст] : закон України від 29 червня 2004р. № 1914-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51.
6. Про питну воду і питне водопостачання [Текст] : закон України від 10 січня 2002р. № 2918-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 16.
7. Про теплопостачання [Текст] : закон України від 2 червня 2005 р. № 2633-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 28.
8. Про ціни і ціноутворення [Текст]: закон України від 3 грудня 1990 р. № 507-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1990.– № 52.
9. Славута О. І. Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства [Текст] : навч. посібник / О. І. Славута. – Харків, ХНАМГ, 2009. – 284 с.
10. Шилова Т. О. Міське комунальне господарство [Текст] : навч. посібник / Т. О. Шилова. – Київ : КНУБА, 2006. – 272 с.
11. Симионов Ю. Ф. Экономика жилищно-коммунального хозяйства [Текст]: учеб. пособие / Ю. Ф. Симионов. – Москва : ИКЦ «Март», 2004. – 208 с.
12. Сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregionbud.gov.ua/>

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до виконання контрольної роботи
з навчальної дисципліни

**«ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»**

*(для студентів 4 курсу заочної форм навчання
спеціальності 051 – Економіка)*

Укладач: **СЛАВУТА** Олена Іванівна

Відповідальний за випуск *Н. М. Матвеева*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *О. І. Славути*

План 2019, поз. 240 М

Підп. до друку 10.09.2019. Формат 60 × 84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 0,7.
Тираж 50 пр. Зам. № .

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.